

Stanowisko ZPP do COM(2025) 37 – A comprehensive EU toolbox for safe and sustainable e-commerce

- Komisja Europejska przedstawiła komunikat COM(2025) 37 mający na celu wzmocnienie kontroli celnych i przywrócenie uczciwych ram konkurencji na rynku e-commerce w UE.
- ZPP popiera likwidację progu zwolnienia celnego (150 euro), podkreślając konieczność wprowadzenia odpowiedniego okresu przejściowego umożliwiającego adaptację systemów informatycznych i operacyjnych przedsiębiorstw.
- Stanowisko zakłada budowę unijnego centrum danych celnych, co pozwoli na scentralizowaną obsługę deklaracji celnych, integrację systemów IT poszczególnych państw oraz zwiększenie zabezpieczeń cybernetycznych.
- ZPP opowiada się za wprowadzeniem elastycznego mechanizmu opłaty manipulacyjnej, który będzie wdrażany etapowo i poprzedzony szerokimi konsultacjami oraz projektami pilotażowymi, aby uniknąć przenoszenia kosztów na konsumentów.
- Jednocześnie stanowczo podtrzymujemy poparcie dla dotychczasowego systemu upoważnionego przedsiębiorcy (AEO) i sprzeciwiamy się jego przekształceniu w restrykcyjny program „Trust & Check”, co mogłoby negatywnie wpłynąć na MŚP.
- W duchu deregulacji opowiadamy się za skutecznym egzekwowaniem istniejących regulacji dotyczących zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa produktów i ochrony konsumentów, zamiast tworzenia nowych norm bez odpowiednich analiz operacyjnych i technologicznych.

1. Likwidacja progu zwolnienia celnego

Obecnie w Unii Europejskiej funkcjonuje mechanizm zwolnienia celnego dla towarów o wartości poniżej 150 euro. Mechanizm ten, zwany progiem de minimis, umożliwia zagranicznym podmiotom – głównie platformom e-commerce z Azji – unikanie pełnych

procedur celnych. W praktyce dochodzi do dzielenia jednego zamówienia na kilka przesyłek, co pozwala na zaniżenie wartości każdej z nich. Takie rozwiązanie znacząco obniża koszty operacyjne, umożliwiając agresywną politykę cenową i dając przewagę konkurencyjną nad podmiotami działającymi zgodnie z unijnymi regulacjami.

Dane z 2024 roku pokazują, że do Unii Europejskiej trafiło blisko 4,6 miliarda przesyłek o niskiej wartości, co stanowi wynik dwukrotnie wyższy niż w 2023 roku oraz trzykrotnie wyższy niż w 2022 roku. Co istotne, aż 91% tych przesyłek pochodziło z Chin. Skala tego zjawiska jasno wskazuje, że próg 150 euro jest wykorzystywany do osiągnięcia nieuczciwej przewagi konkurencyjnej, a jednocześnie przyczynia się do wprowadzania na rynek towarów, których jakość oraz zgodność z normami bezpieczeństwa i ochrony środowiska pozostawia wiele do życzenia.

ZPP popiera zasadniczo likwidację progu zwolnienia celnego, podkreślając jednak, że zmiana ta powinna nastąpić po wprowadzeniu odpowiedniego okresu przejściowego. Taki okres jest niezbędny, aby przedsiębiorcy mogli dostosować swoje systemy informatyczne, reorganizować procedury operacyjne oraz przygotować infrastrukturę na nowe wymagania. Przykłady zagraniczne, takie jak próby likwidacji progu de minimis w Stanach Zjednoczonych (gdzie przyjęto próg 800 dolarów), pokazują, że nagła zmiana może spowodować spiętrzenie przesyłek i zakłócenia w odprawach celnych. Dlatego też postulujemy wdrożenie rozwiązań pilotażowych oraz stopniowe wprowadzanie zmian, co pozwoli na minimalizację negatywnych skutków transformacji systemu celnego.

2. Budowa unijnego centrum danych celnych

W celu usprawnienia kontroli nad przepływem towarów, dokumenty Komisji wskazują na konieczność stworzenia jednolitego unijnego centrum danych celnych. Obecnie systemy informatyczne poszczególnych państw członkowskich charakteryzują się znaczną fragmentarycznością i różnym poziomem rozwoju technologicznego. Integracja tych systemów w ramach centralnego centrum danych pozwoli na

scentralizowaną obsługę deklaracji celnych, a tym samym na efektywniejszą wymianę informacji między organami celno-nadzorczymi.

Centralizacja umożliwi nie tylko uproszczenie procedur, ale także zwiększenie mocy operacyjnej organów celnych, co jest kluczowe w kontekście dynamicznie rosnącej liczby przesyłek – obecnie stanowią one ponad 97% wszystkich deklaracji celnych. ZPP podkreśla, że wdrożenie unijnego centrum danych celnych powinno być poprzedzone inwestycjami w infrastrukturę informatyczną oraz wzmocnieniem systemów cyberbezpieczeństwa. Niezbędne jest zapewnienie, że scentralizowany system będzie w stanie bezpiecznie integrować dane z różnych państw członkowskich, a jednocześnie gwarantować ochronę wrażliwych informacji handlowych przed atakami cybernetycznymi.

Wdrożenie centralnego centrum danych celnych umożliwi także szybsze wykrywanie nieprawidłowości oraz bardziej precyzyjną analizę ryzyka związanego z importem towarów. Efektem takiej integracji będzie m.in. możliwość wcześniejszej identyfikacji potencjalnych zagrożeń, co pozwoli na szybką interwencję i ograniczenie nieuczciwych praktyk handlowych.

3. Mechanizm opłaty manipulacyjnej

Wprowadzenie opłaty manipulacyjnej jest kolejnym elementem proponowanych reform. Mechanizm ten ma na celu pokrycie dodatkowych kosztów związanych z intensyfikacją kontroli przesyłek o niskiej wartości, które obecnie generują znaczące obciążenia dla systemów celnych. Jednakże, istnieje ryzyko, że opłata ta może prowadzić do wzrostu kosztów przenoszonych na konsumentów, szczególnie w warunkach wysokiej inflacji.

ZPP postuluje, aby mechanizm opłaty manipulacyjnej został zaprojektowany w sposób elastyczny. Podmioty, które wykazują wysoki poziom zgodności z obowiązującymi przepisami, powinny mieć możliwość korzystania z ulg lub zwolnień z tej opłaty. Takie rozwiązanie pozwoli na równoważenie obciążeń – koszt dodatkowych procedur nie

powinien być przenoszony na końcowego odbiorcę, a jednocześnie przedsiębiorstwa korzystające z uproszczonych procedur celnych nie powinny być dyskryminowane.

Wprowadzenie opłaty powinno odbyć się etapowo, poprzedzone szerokimi konsultacjami z przedstawicielami sektora gospodarczego oraz wdrożeniem projektów pilotażowych. Analiza efektów tych projektów pozwoli na doprecyzowanie wysokości opłaty oraz warunków jej stosowania, co w rezultacie umożliwi dostosowanie mechanizmu do specyfiki poszczególnych segmentów rynku e-commerce.

4. Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi monitorujących

W dobie rosnącej liczby przesyłek oraz dynamicznego rozwoju handlu elektronicznego, konieczne jest wdrożenie nowoczesnych narzędzi monitorujących. Dokumenty Komisji wskazują na potrzebę wykorzystania technologii opartych na sztucznej inteligencji i uczeniu maszynowym, które pozwolą na automatyzację procesów kontrolnych oraz szybką identyfikację potencjalnych nieprawidłowości.

Systemy te mogą znacząco usprawnić proces wykrywania oszustw, fałszywych deklaracji wartości przesyłek oraz naruszeń norm bezpieczeństwa produktów. Dzięki automatyzacji, organy celne będą mogły skrócić czas reakcji na wykryte nieprawidłowości, co przełoży się na efektywniejsze egzekwowanie przepisów. Kluczowe znaczenie ma jednak zapewnienie odpowiednich zabezpieczeń cybernetycznych. Inwestycje w systemy monitorujące muszą być równocześnie poparte rozwiązaniami zapewniającymi ochronę danych przed atakami oraz nieautoryzowanym dostępem.

ZPP rekomenduje, aby wdrożenie nowoczesnych narzędzi monitorujących poprzedziło szereg działań przygotowawczych, takich jak audyty systemów informatycznych oraz szkolenia personelu celnego. Dzięki temu możliwe będzie stworzenie zintegrowanego systemu, który nie tylko zwiększy efektywność kontroli, ale również pozwoli na prewencyjne działania w zakresie eliminacji nieuczciwych praktyk handlowych.

5. Utrzymanie systemu upoważnionego przedsiębiorcy (AEO)

System upoważnionego przedsiębiorcy (AEO) stanowi kluczowy instrument wspierający małe i średnie przedsiębiorstwa, umożliwiając im korzystanie z uproszczonych procedur celnych oraz ograniczenie liczby kontroli. Wiele firm zainwestowało znaczące środki, aby spełnić rygorystyczne wymagania tego systemu. ZPP stanowczo postuluje, aby obecny system AEO pozostał nienaruszony i nie został przekształcony w bardziej restrykcyjny program „Trust & Check”, który mógłby narazić beneficjentów na dodatkowe obciążenia administracyjne.

Utrzymanie dotychczasowych przywilejów wynikających z systemu AEO jest niezbędne dla zachowania konkurencyjności krajowych przedsiębiorstw. ZPP uważa, że dalsze uproszczenia proceduralne w ramach AEO są nie tylko korzystne dla MŚP, ale również stanowią istotny element wspierający rozwój unijnego rynku e-commerce. Zachowanie statusu AEO pozwoli na utrzymanie przepustowości procedur celnych oraz zapewni stabilność operacyjną przedsiębiorstw działających zgodnie z unijnymi standardami.

6. Wzmocnienie egzekwowania istniejących regulacji

W kontekście dynamicznego rozwoju e-commerce istotne jest, aby nie tylko tworzyć nowe przepisy, ale przede wszystkim skutecznie egzekwować te, które już obowiązują. Zamiast wprowadzać kolejne normy prawne, które mogą okazać się nadmiernie skomplikowane i trudne do wdrożenia, należy skoncentrować się na skrupulatnej kontroli i egzekucji obowiązujących przepisów dotyczących zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa produktów oraz ochrony konsumentów.

Dokumenty Komisji wskazują na możliwość wykorzystania narzędzi prawnych, takich jak Akt o Usługach Cyfrowych (DSA) czy regulacje dotyczące ogólnego bezpieczeństwa produktów, do ograniczenia nieuczciwych praktyk handlowych. Harmonizacja przepisów na poziomie unijnym oraz wzmocnienie współpracy między państwami członkowskimi są kluczowe dla zapewnienia skutecznej kontroli nad

importem towarów. Integracja systemów informacyjnych, m.in. poprzez wdrożenie unijnego centrum danych celnych, pozwoli na szybsze reagowanie na naruszenia oraz skuteczniejsze stosowanie sankcji wobec podmiotów działających niezgodnie z przepisami.

ZPP postuluje, aby działania egzekucyjne były poprzedzone szerokimi konsultacjami z przedstawicielami sektora gospodarczego. Projekty pilotażowe, umożliwiające testowanie nowych mechanizmów kontrolnych, powinny stać się integralną częścią procesu wdrażania zmian. Tylko w ten sposób możliwe będzie dostosowanie systemu do specyfiki poszczególnych branż oraz minimalizacja ryzyka zakłóceń w przepływie towarów.

Konsultacje i wdrożenie projektów pilotażowych

Biorąc pod uwagę złożoność proponowanych zmian oraz różnorodność systemów operacyjnych w poszczególnych państwach członkowskich, kluczowe znaczenie ma przeprowadzenie szerokich konsultacji z przedstawicielami sektora gospodarczego. Tylko dzięki temu możliwe będzie zebranie rzetelnych danych oraz wypracowanie rozwiązań, które będą odpowiadały na potrzeby zarówno dużych przedsiębiorstw, jak i MŚP.

ZPP apeluje o wdrożenie projektów pilotażowych, które umożliwią przetestowanie nowych rozwiązań przed ich pełnym wdrożeniem. W ramach takich projektów powinny zostać uwzględnione m.in. technologie oparte na sztucznej inteligencji, integracja systemów informatycznych oraz mechanizmy monitorujące, które pozwolą na bieżąco oceniać skuteczność wprowadzonych rozwiązań. Projekty pilotażowe staną się fundamentem dla stopniowego i bezproblemowego wdrożenia kompleksowych reform w systemie celnym.

Podsumowanie i rekomendacje

Na podstawie powyższych rozważań ZPP formułuje następujące rekomendacje:

1. Likwidacja progu zwolnienia celnego (150 euro):

- a. Popieramy likwidację progu, który umożliwia nieuczciwą konkurencję poprzez dzielenie zamówień.
- b. Wprowadzenie zmian powinno odbyć się po ustaleniu odpowiedniego okresu przejściowego, umożliwiającego dostosowanie systemów operacyjnych przedsiębiorstw.

2. Wdrożenie unijnego centrum danych celnych:

- a. Konieczna jest integracja systemów informatycznych państw członkowskich w ramach centralnego centrum, które usprawni obsługę deklaracji celnych oraz wymianę danych.
- b. Należy zapewnić wysoki poziom cyberbezpieczeństwa oraz interoperacyjność systemów, aby zagwarantować ochronę danych.

3. Elastyczny mechanizm opłaty manipulacyjnej:

- a. Proponujemy wprowadzenie opłaty, której celem będzie pokrycie kosztów intensyfikacji kontroli przesyłek o niskiej wartości.
- b. System powinien umożliwiać stosowanie ulg dla podmiotów wykazujących wysoką zgodność z przepisami, aby uniknąć przenoszenia kosztów na konsumentów.

4. Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi monitorujących:

- a. Konieczne jest wdrożenie technologii opartych na sztucznej inteligencji i uczeniu maszynowym, które usprawnią proces wykrywania oszustw i nieprawidłowości w deklaracjach celnych.
- b. Należy równocześnie wzmocnić systemy zabezpieczeń cybernetycznych, aby chronić dane przed potencjalnymi zagrożeniami.

5. Utrzymanie systemu upoważnionego przedsiębiorcy (AEO):

- a. Stanowczo sprzeciwiamy się przekształceniu systemu AEO w program „Trust & Check”.
- b. Utrzymanie dotychczasowych przywilejów jest kluczowe dla wspierania MŚP oraz zapewnienia konkurencyjności krajowych przedsiębiorstw.

6. Wzmocnienie egzekwowania istniejących regulacji:

- a. Zamiast wprowadzać kolejne normy, należy skoncentrować się na skutecznej egzekucji obowiązujących przepisów dotyczących zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa produktów i ochrony konsumentów.
- b. Współpraca między organami celno-nadzorczymi a instytucjami odpowiedzialnymi za monitorowanie rynku musi być intensyfikowana poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi informacyjnych.

7. Konsultacje i wdrożenie projektów pilotażowych:

- a. Przeprowadzenie szerokich konsultacji z przedstawicielami sektora gospodarczego oraz wdrożenie projektów pilotażowych jest niezbędne dla prawidłowego wdrożenia proponowanych rozwiązań.
- b. Projekty te umożliwią testowanie nowych technologii i mechanizmów kontrolnych, co pozwoli na stopniowe i bezproblemowe wprowadzenie kompleksowych reform.

Podsumowując, przyjęcie powyższych rozwiązań ma na celu przywrócenie uczciwych warunków konkurencji na unijnym rynku e-commerce, zwiększenie bezpieczeństwa konsumentów oraz wsparcie przedsiębiorstw, szczególnie MŚP, które działają zgodnie z unijnymi standardami. Wdrożenie proponowanych zmian umożliwi stopniową transformację systemu celnego, co w efekcie przyczyni się do stworzenia zintegrowanego, efektywnego i odpornego na zakłócenia systemu operacyjnego.

ZPP apeluje o uwzględnienie przedstawionych rekomendacji oraz o kontynuację dialogu z przedstawicielami sektora gospodarczego, aby wypracować optymalne rozwiązania, które będą służyły zarówno przedsiębiorcom, jak i konsumentom. Wierzymy, że tylko poprzez przemyślane, stopniowe wdrażanie reform, oparte na twardych danych i doświadczeniach z rynków krajowych i zagranicznych, możliwe będzie osiągnięcie stabilności operacyjnej oraz skutecznego przeciwdziałania nieuczciwej konkurencji na rynku e-commerce.

Przyjmując powyższe stanowisko, ZPP wyraża gotowość do dalszych konsultacji oraz współpracy z instytucjami unijnymi i krajowymi, aby wspólnie opracować rozwiązania, które pozwolą na dynamiczny rozwój rynku handlu elektronicznego, przy

jednoczesnym zachowaniu wysokich standardów bezpieczeństwa, jakości oraz uczciwości konkurencyjnej.